ДОДАТОК до „БУКОВИНИ“.

РУСКА РАДА

НАРОДНА ГАЗЕТА

Виходить що тижня в пятницю | Адрес Редакциї: „РУСКА РАДА“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 2. | Коштує річно 4 корони.

Ч. 23. Чернівці, дня 7. (20.) червня 1902. Рік V.

Вісти з Відня.

Відень, вівторок 17. червня 1902.

Казалисьте, що рада державна ще тамтого тижня закінчить свою літню сесию, та що сойми зачнуть радити. Тимчасом якось не вгадалисте; а то що такого?

Говоріть своє. Пророкувати, що і коли в нашій раді державній буде, то так, як би пророкував, яке веремнє позавтра буде. Або погода, або негода, або трафиш, або не трафиш, одно з двох.

Нераз їде собі чоловік гладков дорогов, доїзджає якогось болітця, й не в гадці застрягнути, а ту тарах по самі очи, й не зтямиш ся, відки і як ся скоїло.

І в нашій раді державній не думав ніхто, що при самім кінци застрягнемо з нашим державним возом глубоко в болото, а таки так стало ся.

Як ся нагадуєте, палата послів ухвалила, щоби скасувати закон о терміновім гандлю, і пішла та ухвала до палати панів. Деякі німецкі посли побоювали ся, що справа там застрягне, або схочуть там ратувати интерес гандлярів-жидів і пороблять зміни в ухваленім новім законї. Аби тому запобігчи, то задумали вони не допустити справу запомоги для товариства плавби пароходної по Дунаю. Ся справа також пильна і президентови міністрів залежить дуже на тім, аби єї ще тепер полагодити. Тож думали німецкі посли таким чином натиснути на президента міністрів, аби він постарав ся, щоби в палаті панів ухвалу палати послів в справі терміновогo гандлю ще тепер полагоджено і без ніяких змін. Тож зараз внесли 19 пильних внесків і вже загатили дневний порядок, бо над пильними внесками мусить ся зараз радити. І розпочали ся наради, а нарада над пильними внесками то акурат так як би замість пшиниці засипав кіш половов, і мели-ж полову, тай вибирай полову.

Ади, якої там іде!

Такої йде, що треба всїх штучок добирати, аби свого досягнути; тай сили до того треба, инакше не вдіє ся нічого.

Ну, і розпочали ся наради над пильними внесками, тай ми вже застрягли в болоті.

Тим часом і Чехи зашуміли. Заявили, що не допустять також справу оподаткованя карт від їзди на зелїзних дорогах, коли правительство не зробить вперед порядок в справі урядової мови в Чехах. Тай маєш, віз державний застряг ще глубше в болото. Ні в кут ні в двері.

А тут правительство мусить мати той податок, бо грозить неминучий недобір в буджеті на слїдуючий рік. Посли рішили скасувати рогатки на державних (цїсарских) гостинцях, се

ущерб для буджету на півтора міліона. Крім того домагають ся підвисшеня пенсиї для вдів по диюрністах, канцелїстах і других таких бідних людях у службі державній.

Біда, тай годї. Що тут робити? Зачинає президент мінїстрів з одними і другими послами пересправляти, зачинає поволи державний віз рушати, та пробує ба в сей, ба в той бік, якби з болота єго витягнути.

З нїмецкими послами була ще досить легка справа. Прирік їм президент мінїстрів, що буде старати ся, аби у палатї панів ще тепер справу термінового гандлю без змін полагоджено. Тай справдї дотримав слова, бо той закон вже полагоджений в палатї панів в користь хлїборобства, як сего палата послів жадала, і він піде тепер до цїсаря, аби єго потвердив. Нїмецкі посли відступили від своїх пильних внесень. Та що з того, коли Чехи не відступили, а жаданя ческих послів не так легко сповнити.

Але президент мінїстрів не в тїмнє битий, таки пробує. Коськає, говкає, просить, радить. Не йде. Чехи не відступають. Жадають, аби президент мінїстрів запевнив, що прибуток грубих мілїонів із карт від їзди ужиє ся справдї для полїпшеня пенсий тих вдів тай, що до осени постарає ся мінїстер о язикову злагоду в Чехах.

Тягнули ся тоті переговори кілька днїв. Палата послів тимчасом молола полову. Вкінци вдало ся таки президентови мінїстрів з Чехами погодити ся, він пристав на їх жаданя, і рада державна закінчить свою лїтню сесию спокійно завтра, полагодивши при самім кінци ще кілька важних справ. Між тими годить ся головно піднести тепер ухвалену зміну закону з 12-го липня 1896. Се дотикає хлїборобів. В тім законї сказано, що податок відписує ся від ушкодженя приходів з поля тучами, повенями, сушами, мишами і т. д. лиш тогди, коли хлїборобам, посїдаючим до 4 гектари, принаймнї четверта часть їх поля знищена, а при більшім посїданю, як принаймнї оден гектар спустошений. Як меньше спустошено, то того не узнавано, і мусїло ся цїлий податок платити, а то прецїнь кривда була. Тепер натиснули посли на мінїстра скарбу і він пристав на то, що той давний закон тепер поправила палата послів так, що має ся відписувати податок при кождім ушкодженю поля о тілько, оскілько поле через тото ушкодженє меньший дохід видало, без огляду на то, чи то ушкодженє четверту чи меньшу часть поля займало.

Вирахував мінїстер скарбу, що тота поправка значить тілько, що близько два мілїони ущербу в буджетї, але він готов на те пристати, скоро єму посли ухвалять податок на карти від їзди на зелїзній дорозї. Посли прирекли ухвалити той закон і таким чином ухвалено ту поправку закона з року 1896.

Та то як? До тепер платили мужики податок і за ниви, що їх град витовк, або миши схрупали засїв?

Так. Скоро та шкода не займала четверту часть поля поодинокого ґазди.

Та це страх несправедливо!

Та певно, що несправедливо. Подумайте! До два мілїони річно вплывало з мужиків податку з того поля, що елєментарні нещастя людску працю знищили. А тепер посли уперли ся і скасували ту хибу.

Дай їм Боже здоровє за то!

Та то, видите, їх обовязок і повинність дбати о добро хлїборобів, бо хлїбороби їх вислали туда на тото, аби хлїборобский интерес пазили. Яких собі мужики послів виберуть, такі і закони потім мають. Вперед вибирали собі, кажім таки тут у нас на Буковинї, мужики ба старосту, ба дїдича, ба мінїстра якого на свого заступника, а ті дбали в радї державній про мужиків так, як лис про кури дбає. Коби лиш на мужика наложити найтяжші і найбільші податки. Тепер мужики поправили ся, вже уважають більше, яких людий на своїх заступників-депутатів вибрати, і от вже лїпший час

настає. Принаймні зачинають ті посли попередні хиби направляти.

Дай Боже так далї!

Дай Господи!

Полониньский.

Обраховують нас.

Зажурили ся наші господарі. Оден другого питають, що то таке, що тепер у всїх селах списують, кілько хто має поля, городів, сїножатїв, лїса, полонин; кілько свого власного, а кілько наймленого на полїтки; кілько коний, худоби (бугаїв, телиць, коров, телят), кілько овець, безрог, кілько машин господарских (сївалок, січкарень, молотилок, віялок), кілько слуг; чи опріч господарства займають ся ще яким ремеслом або домашним промислом (ткацтвом, кошикарством і т. и.), чи йдуть і самі на зарібки; кілько чого сїють; чи займають ся молочарством; кілько мають курий, гусий, пчіл і т. д. — Чи то варе не на те списують, аби знов наложити якісь податки або оплати? Чи то не буде нам з того яка нова біда? Неоден так налякав ся, що й правди не хоче казати, затаює худобу, не признає ся, що ходить на зарібки, що займає ся ткацтвом або чим иньшим. А то, братя хлїбороби, **нема чого журити ся, нема чого бояти ся!** Все те списують, аби вже раз усю правду знати, аби пізнати ваші гаразди тай вашу біду, аби відтак знати, чого вам треба, чим вам можна помочи, що вам придбати, аби вашу хлїборобску долю полїпшити. Не лякайте ся нїчого і виповідайте перед комісарем усю щиру правду, бо се вам лиш на пожиток і на користь може вийти, а нїякої і найменьшої шкоди для вас з того не буде.

Відки се взяло ся? Хто дав такий наказ, аби списувати усї господарства? — ми вам скажемо. Довгий час посли у Відни допоминали ся і жадали від мінїстерства, аби почислити докладно усї господарства, бо їм без того як без рук, хоть раді би вони що для людий зробити, та самі не знають що, бо не знають, чого людям бракує, недостає, що їм помочи може. Серед білої днини мов в ночі на помацки ходять. Мінїстерство довго противило ся тому, бо таке численє коштує гроші, але нарештї пристало, і сего року (1902, дня 18-го сїчня) вийшов закон ухвалений радою державною а затверджений цїсарем, щоби всїх господарів тай ремісників посписувати докладно з їх достатками, аби відтак бачити, які їх недостатки. Нехай же нїхто не боїть ся, нехай нїхто не гадає, що то для податків або яких иньших оплат все списують. Нї! В законї виразно стоїть, що навіть якби хто за яку річ не платив податків, то єго з тої причини не потягати муть до відповіди. Виповідайте усю правду, бо раз, що можете бути покарані за те, як не будете говорити правди (кара установлена до 50 корон, або 5 днїв арешту), а по друге, що се самим вам лиш користь і пожиток принесе. Чим докладнїйше усе буде списане, чим лїпше вийде уже раз уся правда на верх, тим лїпше для вас. Як потім усїх вас посписують, порахують, то певно і мінїстерство і всї налякають ся, бо самі вони і в гадцї не мають, яка то біда межи людьми, тай чим собі люди помагають. А щирі і прихильні вам посли мати муть в тих книжках мов в зеркалї усї ваші гаразди, тай зможуть тодї богато добра для вас зробити, бо вже нїхто їм не скаже, що вони неправду говорять, як оповідають вашу біду, але всї будуть їм мусїли повірити, бо слова їх будуть підперті урядовими списами. Ще раз напоминаємо вас як найбільше, кажіть правду, не затаюйте нїчого! Нехай усї побачать вас у тих списах як в зеркалї, і пізнають, які ви, аби вам відтак можна помочи. Нїчого не уменьшайте, нїчого не прибільшайте, бо і се і то було-б для вас зле, а говоріть по щирій правдї!

Неволя єгипетска.

Покарав нас Бог тяжко. Ми тут у Вовчинци під румунїзатором попом, та ще в додатку під румунїзатором старостою Серетским чисто як в неволї єгипетскій.

Десь у иньших селах, чуємо, і закони цїсарскі шанують ся, і піп як отець духовний, і все йде по Божому та по людски, а ми тут у Вовчинци далї перестанемо вже і вірити, що наше село в Австриї, що наш повіт Серетский в Австриї, бо тут австрийскі закони толочать ся ногами, право цїсарске не має нїякої сили, тут лиш самоволя, безправство таке, якого певно вже тепер і у Туреччинї нема. І доки ми тоту румунїзаторску, чисто єгипетску неволю маєм терпіти? Вже подавали ми скарги і до консисториї, і до правительства, і до сойму навіть, — нїчого не помагає. Румунїзатори зі всего лиш посьмішкують ся, а нас дусять, дихати не дають.

От послухайте, як то у нас відбули ся вибори громадскі. Ще дня 27-го сїчня уложив писар громадский лїсти виборчі, в котрих стояло 1009 голосуючих, і вислав до староства. На день 10-го лютня отримав наш двірник кореспондентку від п. старости, аби враз з писарем ставив ся у него. Двірник бере ще з собою русиноїда попа і їдуть до Серету, до самого оберромунїзатора на раду, як то нас Вовчинецких Русинів при виборах громадских замочи. І от що стало ся. Пан староста звернув назад лїсти виборчі двірникови, а той передав їх русиноїдови попови, а піп русиноїд взяв олївце, попідкрислював олївцем 411 виборцїв в тих лїстах, і от взяли ся зараз нові лїсти виборчі, але вже без тих 411 ґаздів.

Дня 9-го марта появили ся оповістки на церковній брамі і на пропінациї, що лїсти виложені в канцеляриї і що хто хоче, то той най іде до канцеляриї, а там буде кождий видїти, котрий в котрій клясї, тай чи він записаний в лїстах. Якось удало ся нам пару ґаздам увійти до громадскої канцеляриї, але то вже було пізно вечер, а в нашій канцеляриї лямпи нема, і ми не могли лїсти прочитати, але це ми зобачили, що вже не 1009 голосуючих є, а лиш 596, а решту людий три румунїзаторскі команданти гет вимазали з лїстів. Змовили ся люди межи собою, що иньшим разом прийдуть і лїсти переглянуть. А гадаєте, що ся стало? Ого, вже нїхто більше не бачив канцеляриї отвореної, хоч стояло на оповістках, що то 4 недїлї буде канцелярия розімкнена і що кождий має право дивити ся, що бракує в лїстї, і хоч стояло на оповістках, що то четвертий тиждень або послїдні 8 днїв є для реклямаций, то-ж рівно канцелярия стояла замкнена аж до послїдного дня до вибору. І так дня 16-го марта зійшло ся богато людий, яких певер 100, коло канцеляриї, а джурата нема, аби канцелярию отворив, бо він, як казав, не мав тодї часу, але обіцяв на другу недїлю, то є на 23-го марта певно бути. Нехай буде й так, гадають собі люди. Але-ж бо і на 23-го марта він знов таки не прийшов, аби людем канцелярию отворити, і знов казав, що не мав часу. Аж на 27-го марта скликав начальник раду громадску, аби вибрати комісию до реклямаций і вибрано Семена Копачука, Ілю Винтоняка, Нодарія Сидиґина і Василя Остафійчука. І на тій самій радї усї радні стали сварити начальника і джурата за те, що лїсти не в порядку, і що богато людий не є в лїстах. На то сказав начальник: Маєте ще час. Зійдїть ся на 30-го марта всї радні і ви пане писарю, та най зійдуть ся всї люди, і будемо дивити ся, що буде бракувати, то вже поправимо. І ще раз сказав: чуєте люди і ви пане писарю, абисте менї були на 10-ту годину в канцеляриї. І так стало ся. Цїлий уряд зійшов ся і писар прийшов дня 30-го марта, і звиш 100 людий господарів, а кого нема? — Начальника громадского Кузика нема! Що тут робити? Чекаєм. І так сидїли-м під замкненов канцеляриєв до самого вечера до 6-ої години, а начальника таки нема, анї джурата, хоч за начальником ходили аж 4 післанцї аж 2 рази. Оповідали люди, що єго видїли зранку у попа, а потому, хоч го з сьвічков шукай, то вже дарма річ було єго найти. Відтак Вашківский чоловік вповідав, що начальник наш зайшов там до свого шваґра і там пересидїв цїлий день, а наша старшина враз з писарем і до 100 господарів пересидїли дармо цїлу днину під стїнов канцеляриї. Він ховав ся перед нами, аж доки не проминув час реклямациї. І ми знов тої недїлї розійшли ся. Одно зле ми зробили, що зараз таки не подали ми скарги за се на начальника до

староства і до п. президента. Але хто міг гадати, що є на сьвіті такі люди як наш начальник тай єго румунїзаторскі дорадники, бо певно, що не з своєї голови він це робив. А це була лапка на нас, щоб ми утратили реклямацию. Це порозуміли ми на наше лихо аж потім. Бо 9-го цьвітня здибаєм ся ми о 9-ій годинї вечером з писарем громадским, як ішов вже з Вовчинця. — Відків їдете, пане писар? — З Вовчинця, — каже — начальник присилав, аби я вже о 3-ій годинї пополудню був в громадскій канцеляриї і відписав, що вже скінчив ся час реклямациї і що реклямациї жадної нема. — Гей пане! Таже лїсти не знаєте, які вони? — Та чому не знаю? — каже. — А що буде? — А я знаю що? — каже, увидимо. — Ми все таки гадали, що у начальника є сумлїнє, і що він може таки сам поправив лїсти по справедливости, аж при виборах показала ся цїла штучка. Аж видимо на школї і на канцеляриї і на пропінациї оповістки, що на 18. і 19. цьвітня визначені вибори. Люди посходили ся, почали гласувати в 3-ій клясї. Волохи і попівскі поплечники дістали 62 голоси а Русини 52. Чому-ж то так? — Бо з Волохів і їх підлизачів як лиш мав хто 2 пражинї ґрунту, а жінка то само, то вже обоє мали голоси і чоловік голосував і за себе і за жінку, а наші рускі жінки гет до чиста викинені з лїсти, окрім пару таких, що вже таки годї було їх викинути. Як таке стало ся першої днини, то на другий день наші з II-ої і I-ої кляси вже таки не явили ся до вибору, бо ми виділи, що вже нам забрали людий з лїсти, і дарма з такими ворогами бороти ся. Бачимо, що зле ми зробили, бо злий той вояк, що так легко уступає ворогови, але таки і не знались ьмо, що робити. Вся наша надїя була зрештою на рекурс, бо-ж ми не могли і не можем повірити, щоб такі страшні безправства могло правительство терпіти.

Подали ми рекурс. Чекаєм. Аж дня 6-го червня приходить до Семена Копачука о 9-ій годинї у вечер полїцай тай каже, що він має розказ дати менї знати, що завтра (на 7-го червня) рано о год. 8-ій має Копачук бути у старости в Серетї, але що то від Копачука волї залежить, чи хоче йти, чи нї. Рано коло 5. години видить Семен Копачук, що аж три фіри Волохів їде до Серету. Ану хлопцї, каже Копачук до Русинів, мусимо і ми бути в Серетї. І було нас о 10-ій годинї вже 26 в старостві. Побачив наш русиноїд піп, що то спора купка Русинів прийшла, а він сам пусть до старости. Тай Копачук не полїнував ся, пішов также. Дивить ся, а вони оба сидять і радять. Скоро староста зазрів Копачука в дверех, схватив ся і крикнув: іди на двір, я тебе покличу. І кличе староста нашого двірника, потім Ілю Винтоняка, першого присяжного, а потім і Копачука. І Семен Копачук все так оповів, як то що недїлї була канцелярия заперта, все до слова, як тут передом було описано. Староста вислухав, тай взяв до протоколу, але не все те, що Копачук єму оповідав, тай ще каже, Копачукови, що то він собі напасти шукає. І покликав журата. А ти чому, каже Копачукови ключ не давав до канцеляриї? А журат каже, що він завше ключ давав. — Возьміть єго до присяги, пане старосто — каже Копачук. — Я би на твої бріхнї — відказує староста — давав єму присягати? — Но то тут є 25 людий, котрі Вам усе докладно під присягов посьвідчать — каже Копачук. — Я того закличу, кого менї ся схоче — відповів староста. І вийшов на двір, загнав Волохів до канцеляриї, а до Русинів каже: Ану най виджу, кілько вас є тих, що з Копачуком прийшли. Люди повставали. А староста каже: зле ви люди зробили, що сегодня прийшли сюда, лїпше би ви були сапали дома. А люди стали просити, аби їх до протоколу взяти. — Гі, гі, каже староста, таже я добре знаю, що ви всї менї ту неправду будете говорити, що то вас підмовив Копачук. — Коли знаєте, що неправду, то дайте нам вперед присягнути — кажуть люди. А староста гукнув: заберайте ся, то я маю вам казати, а не ви менї. Чуєте? Забирайте ся! І ми таки зараз мусїли забирати ся. А староста посписував з своїми Волохами протокол, тай то не лиш з начальством громадским, але і з своїми довіренниками, а з нас окрім Копачука нїкого не питав, навіть тих не питав, що то були вибрані до реклямацийної комісиї,

от як Нотарія Сидиґина і Василя Остафійчука.

Оттаке то безправство діє ся в нашім селї і в нашім повітї, закони цїсарскі допчуть толочать ногами на те, лиш аби Волохам, котрих ледви кілька в громадї, дати над Русинами перевагу. І вже нам терпцю не стає, бо годї далї терпіти такі несправедливости, а до всего того провідник і голова русиноїд піп і такий самий русиноїд староста, саме ті, що повинні за правду стояти. Та ми не дамо ся. Хоч би прийшло ся і Бог знає що зробити, то наша правда мусить таки вийти на верх. Зі всїма собі п. староста починає, хто не Волох. Вчепив ся коміняра Серетского, та хоть коміняра суд засудив, але увесь сьвіт знає, який чистий вийшов з того процесу сам п. староста Ґрібовский. Гадали всї, що п. президент по такім славнім процесї зараз возьме старосту з Серетского повіту. Нї! Він ще і далї ґаздує у нас чисто по турецки, як паша. Напосїв ся тепер на Вовчинецких Русинів, аби їх живцем зїсти, та маєм в Бозї надїю, що може тим куском подавить ся.

Оборона від огню або сторожі огневі по селах.

Розбиранє сикавки, а рівночасно укладанє вужевої лїнїї відбув-є ся в той спосіб:

Числа 1 і 2 здоймають з сикавки ссучого вужа. Число 1 прикручує того вужа до ссучого отвору сикавки, а число 2 вкладає ситце до судини з водою. Число 3 здіймає із сикавки дручок до помпованя і прикручує єго до підойми, числа 4 і 5 здіймають струєві вужі; число 4 здіймає рівночасно руру струєву і прикручує єї до шруби, прикріпленої при тім вужи; рівночасно, число 5 прикручує вужа до струєвого отвору сикавки; число 6 здіймає другий дручок до помпованя і прикручує єго до передної половини підойми.

По тих приготовленях числа 1 і 6 стають при дручку до помпованя з переду сикавки, число 2 пильнує ссучого вужа і ситця, щоби був все і цїлком занурений у водї, числа 3 і 4 стають при дручку до помпованя з заду сикавки, ч. 5 віддавши руку струєву пильнує струєвого вужа.

Як помпувати?

На сиґнал: „Початок роботи!“ (два свисти) числа 1. 6. 3. 4. помпують. Помпованє розпочинають числа 1. і 6. а відбуває ся оно поволи, не скорше як 50 разів на мінуту. Підчас помпованя треба добре добивати подіймою, щоби толоки сикавки перебігали цїлі рури. На сиґнал: „Занеханє роботи“ (три свисти) перестає ся помпувати.

Як складати сикавку і вужі?

На сиґнал: „Відворот! — „Збірка!“ (чотири свисти) число 1. відкручує ссучого вужа, число 2. виймає з води ссуче ситце, відтак оба укладають того вужа на сикавцї, число 3 відкручує дручок і закладає єго на сикавцї в призначенім для него місци, то само робить число 6, а числа 4. і 5. звивають вужа струєвого і укладають на сикавцї або скрини, відкрутивши від шруби струєву руру, котру також кладуть на своє місце.

Звиванє струєвого вужа має ся так відбувати, щоби оба кінцї вужа, звисали поза кружок. То робить ся в той спосіб, що витягненого вужа складає ся насамперед на половину, а відтак починає ся звивати від місця зігненя до шруб, аж зробить ся кружок. Так звинений кружок дасть ся скоро розвинути, а що найважнїйше, що при розвиваню не скручує ся. Кружки звинених вужів вяже ся ремінцем або шнурком і переховує ся.

Як робити водний ланьцух?

До правильного доставлюваня води при помочи ведер, коновок і т. я. судин треба також вправи. Сеї роботи учить ся віддїл водний. Воду доставляє ся подаванєм судин з рук до рук. В тій цїли уставляє ся членів сторожі пожарної о два кроки від себе двома рядами один напротив другого від місця, де вода, аж до мі-

сця пожару або до сикавки. Один ряд або ланцух подає з рук до рук судини порожні, а другим же рядом вертають они вже наповнені водою. При подаваню судин з водою треба уважати щоби води не розливати.

* * *

Всї тут описані вправи відбувают ся без води доти, доки всї члени сторожі пожарної не переробляять всїх тих вправ і не научать ся обходити ся з потрібними до них приладами. Коли то стане ся і коли скінчить ся подрібна наука о роботї і приписах для кождого віддїлу, тогди слїдують вправи збірні вже при ужитю води.

Як відбувають ся загальні вправи?

Для повтореня вправ поодиноких віддїлів устроює командант сторожі пожарної вправи загальні при ужитю води до сикавки. До такої загальної вправи надає ся слїдуюча задача: Подумаймо собі, що дах хати стоїть в полуміни. З лївої сторони до хати припирає низька комора, з з правої стайня. Вітер тягне на комору.

До тої загальної вправи уживає ся цїлої сторожі пожарної і всїх приладів. До одної драбини, уставленої вільно при помочи гаків, визначує командант 4 членів з віддїлу ратункового і того, що править струєю; до другої драбини і на дах також чотирох з того віддїлу, инших з того віддїлу ратункового призначує командант до ратованя людий, зьвірят і рухомостий. З віддїлу сикавочного призначує командант шістьох до обслуги сикавки, а віддїл водний до ланцуха водного і до помочи при помпованю.

На сиґнал: „Наперед!“ (один свист) чотирох перших бере драбину з гаками і уставляє єї вільно з боку дому по лївій сторонї, других чотирох, уставляють і кладуть драбину на дах стайнї, прочі з першого віддїлу входять до мешканя і до стайнї. З віддїлу водного 6 пожарників розбирає сикавку і укладає вужеву лїнїю, инші стають побіч сикавки або творять ланцух водний від потока або річки, або від кирницї до сикавки.

На сиґнал: „Початок роботи:“ (два свисти) виходить пожарник з вужем і рурою струєвою, а коли вже заложить лїву ногу на щебель і добре умістить ся, повтаряє сиґнал: „Початок роботи!“ (два свисти), відтак члени водного віддїлу подають воду ланцухом а члени віддїлу сикавочного помпують; чвірка з віддїлу ратункового виходить також на дах стайнї, щоби єго зірвати сокирами. Всї инші пожарники з того віддїлу ратункового ратують людий, зьвірята і движимости.

На сиґнал: „Занехане роботи!“ (три свисти) кінчить ся всяка робота, а на сиґнал: „Відворот! Збірка!“ (чотири свисти) всї сходять з драбин і з даху, укладають драбини на свої місця, з віддїлу сикавочного складають сикавку і відїздять до маґазину.

Всячина.

Сойм буковиньский скликаний вже цїсарем. В суботу дня 21-го червня буде перше засїдане сойму. Спішіть ся з всякими петициями до сойму, а не відкладайте аж на послїдну хвилю. В „Рускій Радї“ з р. 1899 (ч. 4) і з р. 1900 (ч. 8) є уложені розмаїті петициї до сойму, загляньте до „Руской Ради,“ а будете знати, як укладати всякі петициї. Стукайте, а отворить ся вам.

Рада державна закінчила в середу, дня 18-го червня свої паради, а тепер у всїх краях розпічнуть радити сойми краєві.

Вступні испити до руской ґімназиї в Чернівцях відбудуть ся дня 15-го і 16-го липня. Хто має хлопця до ґімназиї, нехай того дня приведе єго до впису.

До чого горівка приводить! Було маленьке сьвятце в четвер дня 22-го мая, а в Старих Бросківцях вже в вечер посходили ся пити до коршми люди. І пив також оден парубок Няґул Антон, не богато, не дуже був пяний, і йшов до дому із другим парубком, і розійшли ся они

обидва домів. Рано, дня 23-го в пятницю, йдуть люди і дивять ся, а Няґул вже висить на сливці. І не був дуже пяний, а повісив ся, а що то може зробити дуже пяний чоловік! От видите, милі братя хлїбороби, до чого горівка приводить! До того, що потрачає розум, піяк утрачає маєток, а ще до того й душу свою протратив, бо дав єї дияволови. Покиньте вже раз ті коршми, а до читалнї вхожайте, а так будете тут щасливі, і по смерти також, бо не погубите свою душу й не дасьте єї дияволови. І дїти ваші будуть видїти, що ви йдете до читалнї, тож і они будуть брати із вас примір, і они підуть до читалнї, а не до коршми. Добре, що ви маєте ще той кусничок поля, та ще маєте за чого йти до коршми. А тепер ви за него пєте, й на него маєте з одних шестеро або й семеро дїтий, і їм мало що прийде. А за чого они будуть йти до коршми? І так через коршми чим раз приходить ся йти з торбами, бо ми через коршми біднїємо а жиди богатїють з нас. То-ж з'єднайте ся до купи, а сходїть ся до читалнї, а так будете ви щасливі і ваші дїти.

Мафтей Савка.

Відповідь „Рускої Ради".

Іля Меленка і Олекса Юрчук в Рогізнї. Як найде ся разом з вами кілька господарів, що уміють і люблять добре коло худоби ходити, то ви можете при помочи Видїлу краєвого заложити в Рогізнї розплодову стацию. Ви мусїли-б в письмі до видїлу краєвого приймити всї на себе обовязок, що будете утримувати найменьше 10 коров через шість років, та що без відома Видїлу краєвого не продасьте нїяке теля від тих коров і Видїлови краєвому при продажі даєте першеньство. Видїл краєвий за то купить Вам що найкращі расові корови, четвертину цїни купна сам заплатить, а решту (три четвертинї) маєте ви в трох річних ратах Видїлови краєвому звернути (без проценту). Ті корови розберете межи себе і кождий дбати ме за свою корову з осібна. Що се для вас дуже річ добра і користна, про се нема що говорити. Доси лиш самі Шваби з того користь тягнули; добре, що нарештї і ви хочете до того брати ся. Не гайте ся а пишіть просьбу. Просьбу пише ся так: „Високий Видїле краєвий! Підписані господарі з Рогізни хочуть запровадити в Рогізнї розплодову стацию з 10 (чи 12 чи 15 — тут випишіть те число коров, яке хочете мати!) коров і просять Високий Видїл краєвий, аби придбав для них назване висше число коров, із цїни купна аби опустив їм четвертину, а решту цїни обовязують ся підписані в трох річних ратах Високому Видїлови краєвому звернути. Підписані піддають ся заразом всїм приписам, які в справі розплодових стаций видані Видїлом краєвим." Таке письмо передайте Видїлови краєвому, а Видїл краєвий розпічне з вами пересправу. До закупна коров будете мусїли ще вислати 2 людий, аби і вони оглянули корови і сказали, чи приймають, чи нї. Те, що вам тут радимо, могли би собі господарі і в иньших селах зробити.

Кость Сакалюк в Вашківцях н. Серетом. Вашої дописи нема що друкувати в „Рускій Радї", бо се, що Ви нам прислали, поперписуване з иньших книжок. Як напишете нам щось з свої голови доброго от на пр. про ваше село, які там порядки, чи читають люди ґазети, чи беруть ся до науки, чи запровадили читалню, крамницю, касу і т. и., то ми дуже радо се надрукуємо.

Марко Кавуляк в Берегометї. Ми вже вам відписали карткою, що такої инструкциї (Signalordnung) доси по руски ще нема, хоть посли наші вже кілька разів упоминали ся о то в соймі, і хоть обіцяли їм о то постарати ся. Рускі посли і тепер будуть о то упоминати ся знов, і маєм надїю, що нарештї таки будуть всї инструкциї для желїзничої служби также і по руски.

Василь Гомюк в Гатнї. Вкладка членьска до „Рускої Ради" є 1 корона на рік, а до „Рускої Бесїди" 2 коронї.

Видає Товариство „РУСКА РАДА". За редакцию відповідає ВОЛОДИСЛАВ СЄКЕРСКИЙ.
З друкарнї „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом В. Секерского.